

Vyučovací předmět: **VÝTVARNÁ VÝCHOVA**

A. Charakteristika vyučovacího předmětu.

a) Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Výtvarná výchova je esteticko - výchovný předmět, který pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy. Učí je žáky vytvářet, vnímat, hodnotit a interpretovat a tím kultivovat jejich výtvarné a estetické cítění a vkus. Nejde jen o vnímání výtvarného díla, ale i celkový postoj ke kráse běžných předmětů, přírody a prostředí, které je denně obklopuje. V době, kdy žáci vnímají různé pohledy na okolní svět, mnohdy velmi zkreslené, by měla výtvarná výchova podněcovat jejich vlastní přirozenou tvořivost a učit pozitivně vnímat jevy, jejichž estetika je nadčasová a neodráží jen momentální dobový vkus a módu.

Smyslová citlivost žáků je podněcována a rozvíjena rozličnými prvky vizuálně obrazného vyjádření, běžně používanými ve výtvarné tvorbě, jako jsou linie, tvary, objemy, prostory, struktury, světlo, stín, barva, hmota, apod. Práce s těmito prvky je velmi různorodá a jejím základem je jejich uspořádání v ploše a prostoru. Při práci s výtvarnými prvky se žáci učí pozorovat, vnímat a hodnotit jejich vizuální podobu a dávat je do souvislostí s jinými podněty. Výtvarná tvorba bývá spojována s hudebními či literárně - dramatickými podněty a to jak cíleně, tak i jejich prostým vnímáním jako obohacujícího prvku. Velký význam je kladen na schopnost objektivního hodnocení i sebehodnocení výtvarné práce. Výraznou roli ve výuce hraje i skupinová práce. Žáci se učí porovnávat svoji práci s jinými postupy, posuzovat vhodnost jiných řešení a možností. Při práci ve skupinách (týmech) si mohou vyzkoušet svoji schopnost spolupráce s jinými, ocenit práci kolegů i prosadit své řešení, které považují za vhodné.

Výtvarná tvorba se rozvíjí ve stále širší obor a spektrum činností. Proto jsou žáci aktivně i pasivně seznamováni s mnoha důležitými výtvarnými oblastmi. Vedle klasické tvorby, která zahrnuje především kresbu, malbu, grafiku, prostorovou tvorbu, užité umění jsou žákům nabízeny i další výtvarné poznatky, jako jsou design, reklama, kinetická tvorba, počítačová grafika, internetový design, fotografie, multimédia, film, televize, divadlo, akční umění a jiné.

Samotný výsledek práce nemusí a nemůže být rozhodujícím faktorem, který určuje, zda byl žák úspěšný. Mnohdy je důležitější vlastní proces tvoření, přístup k řešení úkolu, zájem, originalita, aktivita, apod. Výtvarné výsledky je třeba posuzovat v souvislosti s věkem žáka. Ani nejtalentovanější dítě nebude tvořit práce s dokonalostí dospělého výtvarníka. Právě ničím nepřikrášlovaná „dětskost“ výtvarné práce, nedokonalost, někdy i neschopnost „profesionálního“ řešení může být hodnocena velmi dobře. Radost z tvoření, zaujetí žáka, odhodlání a aktivní přístup je tedy přinejmenším stejně důležitý, jako výsledek. Neučíme žáky pouze pozorovat a napodobovat, ale zejména hledat vlastní originální řešení a pohled.

Výtvarná výchova je především „činnostní“ předmět a hlavní těžiště práce je tedy ve výtvarných činnostech. Žáci by ale měli být seznamováni i s nejdůležitějšími a základními mezníky z dějin výtvarného umění. Tato výuka by měla být nenásilně začleněna do vyučovacích hodin. V žádném případě by nemělo jít jen o vyjmenovávání a diktování údajů. K výuce je vhodné

využívat různých výtvarných publikací, reprodukcí, fotografií, filmů, multimediálních prostředků, internetu, návštěv muzeí a výstav, galerií, architektonických památek apod. Seznamování s výtvarnou tvorbou může probíhat i při jiných akcích školy, jako jsou školní výlety, návštěvy koncertů, apod.

Vyučovací předmět **Výtvarná výchova** má časovou dotaci 2 hodiny v 6. a 7. ročníku a 1 hodina v 8. a 9. ročníku. Základní formou realizace vyučovacího předmětu je vyučovací hodina. Většina úkolů, na kterých žáci pracují je takového charakteru, že jejich realizace vyžaduje delší čas, než je vyučovací hodina (dvouhodina). Proto se práce na výtvarných úkolech může rozložit do čtyř, někdy i více vyučovacích hodin. Výuka je realizována zejména v učebně výtvarné výchovy. Při práci s multimediálními prostředky je možnost využívat i učebnu informatiky. Některé výtvarné činnosti mohou probíhat i v jiných prostorách školy nebo v exteriéru.

Vzhledem k tomu, že jsme se na naší škole rozhodli zařadit všechna průřezová témata formou integrace do jednotlivých vyučovacích předmětů, objeví se tato témata přirozeně také ve vzdělávacím obsahu. Konkrétně jsou níže zařazena tato průřezová témata: **Osobnostní a sociální výchova**

Environmentální výchova

Multikulturní výchova

Mediální výchova

b) Výchovné a vzdělávací strategie

Klíčové kompetence	V tomto předmětu budou učitelé pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí využívat zejména tyto strategie:
Kompetence k učení	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nabízet žákům různorodé výtvarné činnosti, jejichž poznávání povede k prohlubování jejich zájmu o výtvarnou tvorbu a umění ➤ Vést žáky k samostatnému vyhledávání a třídění informací o umění a kultuře a tím rozšiřování jejich výtvarného a všeobecně kulturního rozhledu ➤ Vést žáky k sebezdokonalování jejich výtvarných dovedností i v domácím prostředí při práci, kterou si oblíbili ➤ Směřovat žáky k samostatnému poznávání umění a kultury, prostřednictvím filmu, televize, videa, internetu a multimédií i při cestování, výletech a jiných soukromých aktivitách
Kompetence k řešení	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vést žáky k otevřeným rozmluvám a debatám o jejich vlastních i zprostředkovaných vizuálně

problému	<p>obrazných vyjádřeních i umění a kultuře obecně</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Směřovat žáky k pozorování, vnímání a posuzování okolního světa z hlediska estetického a navrhování citlivých a výtvarně zajímavých řešení interiérů, exteriérů a všeobecně prostředí, jež je obklopuje
Kompetence komunikativní	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nabízet žákům dostatek podnětů na jejichž základě budou moci samostatně a kultivovaně formulovat a obhajovat své názory i názory jiných
Kompetence sociální a personální	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nabízet žákům dostatečné množství možností pro práci ve skupině, týmu s jejich vrstevníky i dospělými (učitelem) ➤ učit žáky spolupracovat s různorodým kolektivem a pozitivně ovlivňovat výsledky jeho práce ➤ vést žáky k vytváření přátelské, tvůrčí a atmosféry při práci v týmu ➤ učit žáky spolupracovat na daném úkolu a přijímat i kritizovat názory členů týmu ➤ vést žáky k utváření si názoru o sobě samém, sebekriticky posuzovat výsledky své práce a podporovat svou sebedůvěru
Kompetence občanské	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nabízet žákům dostatek situací při kterých se učí ctít a respektovat názory a pohledy jiných lidí ➤ nabízet žákům dostatečné množství materiálů, které povedou k chápání kulturních a historických souvislostí a tradic různých národů
Kompetence pracovní	<ul style="list-style-type: none"> ➤ navozovat dostatek situací, které povedou žáky k ověřování si svých dovedností a znalostí v praxi, při jejich pozdějším zapojení do pracovního prostředí i v soukromém životě
Kompetence digitální	<ul style="list-style-type: none"> ➤ učit žáky ovládat běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívat je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; učit žáky samostatně rozhodovat, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít ➤ vést žáky k získávání, vyhledávání, kritickému posuzování a sdílení informací a digitálního obsahu, volit postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu ➤ učit žáky vytvářet a upravovat digitální obsah, kombinovat různé formáty, vyjadřovat se za pomoci digitálních prostředků ➤ vést žáky k využívání digitální technologie k usnadnění práce

	➤ učit žáky chápat význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamovat je s novými technologiemi, kriticky hodnotit jejich přínosy a reflektovat rizika jejich využívání

Výstupy RVP ZV

Žák

- vybírá, vytváří a pojmenovává prvky vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé prvky a jejich vztahy pro získání osobitých výsledků
- zaznamenává vizuální zkušenost i zkušenosti získané ostatními smysly, zaznamenává podněty z představ a fantazie
- zachycuje jevy a procesy v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace
- vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření
- rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku
- interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků
- ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření

6. - 7. ročník

Čára, linie		
Výstupy	Učivo	Průřezová témata (PT) Mezipředm. vztahy (MV)
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ rozeznává a tvoří různé druhy linií a čar ➤ porovnává rytmus, dynamiku, kvalitu, tvar linií a jejich kombinací ➤ používá různé materiály a techniky k zaznamenání čar a linií ➤ kombinuje linie a barevné plochy k vyjádření různých plošných a barevných vztahů ➤ zaznamená přírodní tvary i tvary předmětů pomocí kresby různými materiály ➤ pozoruje a zachycuje světelné vztahy pomocí linií a ploch 	<ul style="list-style-type: none"> • kresebná cvičení, kresebné materiály • záznam rytmu, dynamiky, podobnosti, kontrastu pomocí různé kvality linií a jejich kombinací • přírodniny a předměty, jejich detaily, struktura, tvar • povrchy, struktury, materiály • studijní kresba, skica • světlo a stín 	<p>PT: Osobnostní a sociální výchova – rozvoj schopností poznávání MV: Přírodopis - přírodniny</p>

6. - 7. ročník

Čára, linie a barva		
Výstupy	Učivo	Průřezová témata (PT) Mezipředm. vztahy (MV)
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ kombinuje linie a barvy k vyjádření objektů přírodních i umělých tvarů ➤ zachytí jednoduché příběhy, pohyb, vztahy pomocí linií a barev ➤ zachytí prvky v ploše a prostoru pomocí 	<ul style="list-style-type: none"> • kolorovaná kresba různými materiály • příroda a lidské výtvoř • lidé, vztahy, příběhy a jejich výtvarné vyjádření • fantazijní náměty 	<p>PT: Osobnostní a sociální výchova - kreativita</p>

linií a barev		
---------------	--	--

6. - 7. ročník

Svět barev		
Výstupy	Učivo	Průřezová témata (PT) Mezipředm. vztahy (MV)
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ rozliší základní druhy barev a použije je ve výtvarné praxi ➤ kombinuje barvy na základě znalosti základních barevných vztahů ➤ míchá sekundární barvy ➤ využije různé působení barev a jejich kombinací ➤ zachycuje přírodní i umělé formy a jejich vztahy s využitím barev ➤ kombinuje malbu a jiné běžné i netradiční výtvarné techniky 	<ul style="list-style-type: none"> • základy teorie barev • barva a pocit • barva v přírodě • barva, domov a věci kolem nás • kombinujeme a čarujeme s barvou 	<p>PT: Osobnostní a sociální výchova – rozvoj schopností poznávání</p>

6. - 7. ročník

Umění kolem nás		
Výstupy	Učivo	Průřezová témata (PT) Mezipředm. vztahy (MV)
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ pojmenuje a rozezná běžné druhy užitého umění ➤ pozná práce z oblasti užitého umění ➤ vytváří, navrhuje nové tvary a podoby věcí běžně užívaných v našem životě 	<ul style="list-style-type: none"> • nejběžnější druhy užitého umění (keramika, sklo, textil, nábytek, umělecké kovářství) • tvar, podoba a funkčnost předmětů ve spojení s estetikou • design 	<p>MV: Rodinná výchova – bytová a oděvní kultura</p>

<ul style="list-style-type: none"> ▶ vytváří a navrhuje podobu a tvar fantastických strojů, věcí a vynálezů 	<ul style="list-style-type: none"> • oděvní tvorba • bytová kultura 	
--	---	--

6. - 7. ročník

Prostor		
Výstupy	Učivo	Průřezová témata (PT) Mezipředm. vztahy (MV)
Žák <ul style="list-style-type: none"> ▶ pojmenuje a rozliší dvojrozměrnou a trojrozměrnou tvorbou ▶ vytváří trojrozměrné objekty na základě svého pozorování i fantazie a obrazotvornosti ▶ používá a citlivě kombinuje různé běžně dostupné i netradiční materiály v prostorovém vytváření 	<ul style="list-style-type: none"> • objekty a náhoda • tvary přírody • tvary věcí a lidských výtvorů • fantastické tvary 	

6. - 7. ročník

Hledáme zajímavé materiály		
Výstupy	Učivo	Průřezová témata (PT) Mezipředm. vztahy (MV)
Žák <ul style="list-style-type: none"> ▶ přinese a použije různé zajímavé materiály vhodné k výtvarné tvorbě ▶ kombinuje materiály mezi sebou s klasickými výtvarnými technikami ▶ sestavuje zajímavé výtvarné objekty z nalezených materiálů 	<ul style="list-style-type: none"> • objekty a jejich mutace • kombinace materiálů a jejich výtvarné proměny, barevné variace 	PT: Environmentální výchova – vztah člověka k prostředí

6. - 7. ročník

Grafika a tisk		
Výstupy	Učivo	Průřezová témata (PT) Mezipředm. vztahy (MV)
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ pozná základní druhy grafických technik ➤ aplikuje kresebné a malířské dovednosti v grafické tvorbě ➤ vytvoří jednoduchou grafickou práci ➤ jednoduše adjustuje grafické listy či jiné výtvarné práce 	<ul style="list-style-type: none"> • jednoduché grafické techniky • adjustace práce 	

6. - 7. ročník

Nejen umělci jsou umělci		
Výstupy	Učivo	Průřezová témata (PT) Mezipředm. vztahy (MV)
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ pozná a popíše některé nejznámější příklady lidového umění zejména v našem regionu ➤ vytvoří práce inspirující se některými druhy lidového umění u nás i jiných národů 	<ul style="list-style-type: none"> • jednoduché techniky používané v lidovém umění • lidové umění a jeho role v době nejdůležitějších svátků • lidové umění jiných národů 	PT: Multikulturní výchova – kulturní diference Občanská výchova - svátky

6. - 7. ročník

Akce		
Výstupy	Učivo	Průřezová témata (PT) Mezipředm. vztahy (MV)
<p>Žák</p>	<ul style="list-style-type: none"> • jsme umělecká díla 	PT:

<ul style="list-style-type: none"> ➤ tvoří výtvarnou práci při které využije lidské tělo ➤ provede výtvarnou akci a pozoruje její účinek na účinkující i diváky subjektivní i ➤ spojuje jednoduše dramatické a výtvarné umění 	<ul style="list-style-type: none"> • podivné představení a jeho účinek 	<p>Osobnostní a sociální výchova – seberegulace a sebeorganizace, kreativita, mezilidské vztahy MV: Literárně - dramatická výchova - představení</p>
--	---	--

6. - 7. ročník

Počítač pomáhá		
Výstupy	Učivo	Průřezová témata (PT) Mezipředm. vztahy (MV)
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ vytvoří digitální fotografii na určené téma ➤ zpracuje a upraví svou fotografii v některém jednoduchém počítačovém programu 	<ul style="list-style-type: none"> • hra s digitální fotografií 	<p>PT: Osobnostní a sociální výchova – kreativita MV: Informatika – výtvarné programy, prezentace</p>

6. - 7. ročník

Vývoj výtvarného umění		
Výstupy	Učivo	Průřezová témata (PT) Mezipředm. vztahy (MV)
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ pozná a jednoduše popíše výtvarná díla typická pro jednotlivá období 	<ul style="list-style-type: none"> • Pravěk • Egypt, Řecko, Řím • Románské umění • Gotika • Renesance • Baroko, rokoko 	<p>MV: Dějepis – dějiny kultury a umění</p>

	•	
8. - 9. ročník		
Čára, linie, kresba		
Výstupy	Učivo	Průřezová témata (PT) Mezipředm. vztahy (MV)
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ vytváří abstraktní kresby a porovnává subjektivní i objektivní účinky linií a čar na lidskou psychiku ➤ zaznamenává a porovnává rytmus, dynamiku, kvalitu, tvar linií a jejich kombinací v kresbě i v kombinacích s jinými technikami, zejména malbou ➤ používá různé materiály a techniky k zaznamenání čar a linií ➤ kombinuje linie a barevné plochy k vyjádření různých plošných a barevných a světelných vztahů ➤ zaznamená přírodní prvky, věci, a jejich sestavy pomocí kresby různými materiály ➤ zaznamenává pohyb a akci pomocí jednoduchých kreseb ➤ zkouší možnosti automatické kresby a interpretuje její účinky a významy ➤ zachytí jednoduché předměty v perspektivním zobrazení ➤ zachytí lidskou postavu a hlavu, dodrží základní zásady a principy zobrazení 	<ul style="list-style-type: none"> • kresebná cvičení, automatická kresba • záznam rytmu, dynamiky, podobnosti, kontrastu pomocí různé kvality linií a jejich kombinací s malbou • přírodniny a předměty, jejich detaily, struktura, tvar a sestavy do zátiší • studijní kresba, skica, náčrt • světlo a stín • perspektiva v kresbě • lidská postava a hlava v kresbě, části lidského těla 	<p>PT: Osobnostní a sociální výchova – kreativita</p>

8. - 9. ročník

Výtvarné umění a svět knih		
Výstupy	Učivo	Průřezová témata (PT) Mezipředm. vztahy (MV)
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ vytvoří ilustraci k literárnímu dílu dle vlastního výběru ➤ vyjadřuje pocity, nálady, emoce a představy na základě četby nebo poslechu literárního díla ➤ používá různé typy písma a porovnává jeho vlastnosti ➤ vytváří vlastní tvary písmen 	<ul style="list-style-type: none"> • ilustrace jako specifické výtvarné dílo • nálady a inspirace • tvary a typy písmen a experimenty s nimi 	<p>MV: Český jazyk a literatura - ilustrace</p>

8. - 9. ročník

Malba		
Výstupy	Učivo	Průřezová témata (PT) Mezipředm. vztahy (MV)
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ používá různé materiály vhodné k malbě ➤ kombinuje malbu s jinými výtvarnými technikami ➤ míchá sekundární i terciární barvy a odhaduje výsledek jejich kombinací ➤ používá různé valéry barev a využívá je při malbě ➤ porovnává barvy z hlediska jejich 	<ul style="list-style-type: none"> • teorie barev • míchání barev • barva v přírodě a její proměny • kombinujeme a čarujeme s barvou a jinými materiály • abstrakce 	<p>PT: Osobnostní a sociální výchova – rozvoj schopností poznávání, kreativita</p>

<p>symboliky a psychologického působení</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ využívá barvu k zachycení přírodních i umělých forem a jejich vztahů ➤ používá barvu při tvorbě nezobrazujícího (abstraktního) umění 		
---	--	--

8. - 9. ročník

Užité umění je užitečné		
Výstupy	Učivo	Průřezová témata (PT) Mezipředm. vztahy (MV)
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ pozná a rozliší další odvětví užitého umění ➤ navrhuje a vytváří reklamní plochy, plakáty, poutače, loga ➤ porovnává a obhájí své názory na vkus a nevkus v reklamní tvorbě 	<ul style="list-style-type: none"> • písmo • reklama • plakát, billboard • logo • internetová stránka 	<p>PT: Mediální výchova – tvorba mediálního sdělení</p> <p>MV: Informatika - internet</p>

8. - 9. ročník

Grafika a její možnosti		
Výstupy	Učivo	Průřezová témata (PT) Mezipředm. vztahy (MV)
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ pozná a rozliší další grafické techniky ➤ jednoduše popíše princip tisku z výšky, z hloubky a z plochy, pojem matrice ➤ aplikuje kresebné a malířské dovednosti v grafické tvorbě ➤ jednoduše adjustuje grafický list a ➤ s pomocí učitele a spolužáků tiskne 	<ul style="list-style-type: none"> • základní grafické techniky vhodné pro školní praxi 	

jednoduché grafické techniky		
------------------------------	--	--

8. - 9. ročník

Prostorová tvorba		
Výstupy	Učivo	Průřezová témata (PT) Mezipředm. vztahy (MV)
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ vytváří trojrozměrné objekty na základě pozorování přírodních tvarů i lidských výtvorů ➤ transformuje tvary odpozorované z reality a vkládá jim nový smysl ➤ experimentuje s dostupnými materiály v prostorovém vytváření a citlivě je kombinuje 	<ul style="list-style-type: none"> • objekty a jejich proměny • tvary přírody a jejich transformace • lidské tělo a jeho proměny 	<p>PT: Osobnostní a sociální výchova – rozvoj schopností poznávání, kreativita</p>

8. - 9. ročník

Počítačová grafika		
Výstupy	Učivo	Průřezová témata (PT) Mezipředm. vztahy (MV)
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ vytváří výtvarnou značku, symbol, logo v jednoduchém grafickém programu 	<ul style="list-style-type: none"> • hra s výtvarným znakem 	<p>MV: Informatika – výtvarné programy</p>

8. - 9. ročník

Akční umění		
Výstupy	Učivo	Průřezová témata (PT)

		Mezipředm. vztahy (MV)
Žák <ul style="list-style-type: none"> ➤ navrhuje a uskuteční výtvarné akce ➤ porovná subjektivní i objektivní účinek uměleckého vystoupení ➤ propojuje dramatické a výtvarné umění 	<ul style="list-style-type: none"> • happening 	PT: Osobnostní a sociální výchova – komunikace, kooperace a kompetice

8. - 9. ročník

Vývoj výtvarného umění		
Výstupy	Učivo	Průřezová témata (PT) Mezipředm. vztahy (MV)
Žák <ul style="list-style-type: none"> ➤ pozná a jednoduše popíše výtvarná díla typická pro jednotlivá období 	<ul style="list-style-type: none"> • Romantismus, J. Mánes • Generace Národního divadla • Impresionismus • Secese, Alfons Mucha • Postimpresionismus, Gogh, Gauguin • Kubismus • Abstrakce • Surrealismus • II. Světová válka a poválečné umění – výběr nejvýznamnějších osobností 	MV: Dějepis – dějiny kultury a umění